

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (106) TÈXTEL (31) ELS DURAN

Per trobar els inicis dels Duran en el món dels fabricants, hem de recular, un cop més, a les activitats d'un rellevant personatge de la darrera meitat del segle XIX. Ens referim a l'industrial i polític Jacint Bosch i Curet. En la separata 87, en què vam estudiar els Domingo, ja vam explicar que quan Jacint Bosch dissol l'1 d'abril de 1895, la societat Bosch i Domingo, continuà la fabricació i venda de teixits amb la societat Bosch Palet i Valls, que formen Jacint Bosch, el seu gendre Joan Palet i Puig i Joan Valls i Vila. El març de 1897 Valls surt de la societat que passa a anomenar-se Bosch i Palet. Aquesta societat modificada tampoc dura gaire temps. Palet es retira de la societat i del ram dels teixits per dedicar-se al rentatge i demotat químic de llanes; i Jacint Bosch formarà una nova societat amb Domènec Costa i Molins i Joan Duran i Gelabert, que tindrà així l'oportunitat d'iniciar-se de fabricant. La societat s'anomenarà **Bosch, Duran i Costa** i es constituirà el 25 de gener de 1899. De bon principi serà ja una indústria important. Comtarà amb 29 telers més una filatura de 1.200 pues que ocuparan el vapor d'en Cinto Bosch, al carrer de Prim. El despatx i magatzem serà el del carrer de Sant Pau, 41, el mateix que han anat utilitzant les societats

predecessores

participades per Cinto Bosch, que n'era el propietari des de la divisió de béns entre Jacint Bosch i Antoni Garcia, practicada en dissoldre's Bosch i Garcia el 1893. La participació de Cinto Bosch a Bosch Duran i Costa serà molt curta, ja que morirà només dos

mesos després d'haver-se constituït. El seu hereu serà Jacint Bosch i Tobella, net seu, ja que el fill havia mort el 1894 a l'edat de 35 anys. Jacint Bosch nét, menor d'edat i representat per la seva mare Francesca Tobella, romandrà com a soci de Bosch Duran i Costa, fet que permetrà que la societat mantingui la mateixa raó social. La indústria, ja, important des de la seva creació, es consolidarà i acreditarà ràpidament sota la direcció de Joan Duran. Una mostra de la consideració que Bosch Duran i Costa mereix entre el ram dels fabricants és el nomenament de Domènec Costa per al càrrec de vicepresident de l'Institut Industrial el trienni 1905-1907. Joan Duran n'ocupà el 1908 la presidència de la Secció d'Informes.

El 23 de gener de 1911 Costa plegarà de la societat per canviar de sector dins de la indústria tèxtil. S'associarà amb Andreu Arch i Baldomer Figuerola i es

dedicaran al pentinatge de llanes. La trajectòria d'aquesta societat de pentinatge ja la vam estudiar en la separata 68, que vam dedicar als Archs.

Amb la sortida de Domènec Costa, la societat Bosch Duran i Costa es transformarà en **Bosh i Duran**; comptaran amb un capital de 200.000 ptes, compartit a mitges entre Joan Duran i Jacint Bosch i Tobella, que serà emancipat per la seva mare per poder-se dedicar a les activitats industrials. Joan Duran, però, per raons d'edat i d'experiència seguirà portant el timó de la indústria, que anirà augmentant progressivament el parc de maquinària i el canviarà de lloc. Del Vapor Tarrasense, la fàbrica es traslladarà al vapor que Cinto Bosch i Tobella havia heretat del seu avi, al carrer de Mas Adei, 84.

El 1915 Joan Duran farà una incursió en el terreny de la política i es presentarà com a candidat a les eleccions municipals del novembre. Formarà part de la candidatura salista de dretes pel districte primer, amb Frederic Albinyana i Domingo, que es presentava a la reelecció. En el districte guanyarà la candidatura d'Unio Republicana representada pels candidats Miquel Argemí, fabricant de teixits, i Francesc Dalmases, fabricant de begudes carbòniques. El tercer regidor del districte serà l'Albinyana, que superarà en vots a Duran. Al principi de 1917 i animats per l'eufòria que viu la indústria tèxtil amb la Primera Guerra Mundial, un teòric -Ramon Costa- i un viatjant -Rafael Bayona- pleguen de Bosch i Duran per plantar-se pel seu compte amb el suport dels germans Blasi. Constitueixen la societat Bayona, Costa i Blasi, que ja vam estudiar en el seu dia en la separata 77.

Bosch i Duran va prosperant fins a arribar a tenir 57 telers amples i una filatura de llana de 2.000 pues. S'ha especialitzat amb teixits fins. Fabrica novetats, i la seva principal especialitat són les franel·les blanques i de color. Serveix el mercat espanyol i exporta a Cuba i Sudamèrica. L'abril de 1918, Bosch i Duran comprarà a Ramon Nualart un solar de 2.955 m² al costat de la fàbrica, a l'altra banda del carrer del Frontó, entre Mas Adei i sagrera. Suposem que tenien la intenció de construir quadres noves per augmentar o traslladar la fàbrica. El final de la guerra mundial i la posterior crisi del ram aturarà el projecte, i el solar serà revenut el juliol de 1920 a la societat Farnés i Cia. -vegeu la separata 88- per 194.000 ptes. A la vegada, Bosch i Duran vendrà a Farnés i Cia. 300 pues i 15 telers per 225.000 ptes. més, de les quals 100.000 es pagaran filant a mans per a la societat venedora. Aclarim que es tracta d'una operació entre familiars, ja que Pau Farnés i Figueras era gendre de Miquel Duran.

El 20 de desembre de 1920, Bosch i Duran fa un notable augment de capital, que passa de 20.000 ptes. a 1.000.000. D'aquesta última xifra, Joan Duran i Jacint Bosch n'aporten 400.000 cadascun, mentre que les 200.000 restants les cobrirà Miquel Duran i Gelabert, germà del primer. Els beneficis, però, es repartiran de diferent manera: un 60% per a Joan Duran, un 30% per a Miquel Duran i només un 10% per a Jacint Bosch, que, esposat ja amb Maria Barata i Rocafort, no participarà en la gestió social.

En el proper butlletí explicarem la continuació d'aquesta indústria ds de 1920 fins al seu tancament.

RAFAEL COMAS